

Doktorska disertacija Alenke Oven z naslovom: Pravni vidiki dolgotrajne oskrbe

Mag. Alenka Oven je dne 9.11.2017 na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani uspešno zagovarjala doktorsko disertacijo z naslovom »Pravni vidi dolgotrajne oskrbe«. Gre za obširno delo, ki zajema 459 strani, ima 1358 opomb pod črto, ter podroben seznam literature tujih in naših pravnih virov.

V uvodnem delu avtorica najprej podaja podroben prikaz znanstvenih disciplin in pravnih panog, ki posegajo s svojimi dognanji na področje dolgotrajne oskrbe in odvisnosti od odkrbe drugega ter navede raziskovalne hipoteze.

Osnovna raziskovalna teza doktorske disertacije je, da celovite zakonske podlage za urejanje dolgotrajne oskrbe v Sloveniji ni. Tej tezi skledijo še ostale, od kroga vključenih oseb, glede samih pravic ter reševanja spornih vprašanj.

V drugem delu avtorica zajame opredelitve pojma dolgotrajne oskrbe v mednarodnih dokumentih, tako univerzalnih kot regionalnih, nato pa še v okviru norm, ki veljajo v Sloveniji.

Avtorica ocenjuje, da je dolgotrajna oskrba velik izziv za socialne storitve splošnega pomena v državi, še zlasti v času pospešenega staranja prebivalstva. Opozori tudi, da ne gre enačiti dolgotrajne oskrbe le z domovi za ostarele, saj gre pogosto tudi za mlade oziroma mlajše osebe (tako primeri invalidov in podobno).

V posebnem delu je opredeljeno tudi razlikovanje med *zdravstveno* oskrbo in *dolgotrajno* oskrbo, ter razlikovanje med *paliativno* oskrbo in *dolgotrajno* oskrbo.

V celotnem tekstu disertacije avtorica primerja ureditev tematike v Sloveniji z ureditvijo te stvarine v Nemčiji, sumarno navaja tudi posamezne druge tuje države in njihove pravne ureditve dolgotrajne oskrbe.

Odvisnost od oskrbe drugega avtorica zaznava kot novo socialno tveganje, kot razloge pa navaja zlasti spremembe v družbi, ekonomske spremembe, spremembe v strukturi družin ter spremembe na trgu dela. Na tem mestu gre seveda poudariti tudi spremembe v starostni strukturi prebivalcev Slovenije, torej v izrazitem podaljšanju pričakovane življenske dobe, tako za moške, kakor tudi zlasti za ženske.

Podrobno avtorica v disertaciji obdela tudi *načela* dolgotrajne oskrbe, kjer gre zlasti poudarek na individualni obravnavi vsakega posameznega primera.

V disertaciji avtorica predstavi vsebino aktov OZN, Sveta Evrope, Mednarodne

organizacije dela ter Svetovne zdravstvene organizacije, ki se nanašajo na dolgotrajno oskrbo, sledi še prikaz zavezujočih pravnih aktov pri nas.

Posebno poglavje se nanaša na t.i. *Socialno zavarovanje za dolgotrajno oskrbo*. Gre za obravnavo tematike zaporedno Slovenija – Nemčija, tako glede vključenih oseb, kar pomeni na eni strani obvezno zavarovanje osebe, nato tudi prostovoljno zavarovane osebe, zavarovanje družinskih članov, vlogo zavarovalnic ter izključitev iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

V poglavju »Pravni položaj zavarovanih oseb v razmerju do izvajalcev storitev dolgotrajne oskrbe« avtorica obdela razlikovanje med *formalno* in *neformalno* oskrbo, ter pravno razmerje med upravičencem in izvajalcem (tako najprej formalne oskrbe, kot tudi kasneje neformalne oskrbe). V nadaljevanju avtorica obdela tudi dajatve, tako najprej denarne dajatve in kasneje še dajatve v naravi.

Sledijo poglavja »Vpliv družbenih sprememb na izvajanje storitev dolgotrajne oskrbe«, »Pravni položaj zavarovanih oseb v razmerju do nosilca zavarovanja« ter »Dajatve v naravi in dajatve v denarju«, posebej razdeljeno za Slovenijo in posebej za Nemčijo.

V poglavju o reševanju spornih vprašanj se avtorica sprašuje, ali je to področje v Sloveniji urejeno ustrezno ali ne – gre tudi za enega od zaključkov same disertacije.

V ugotovitvah in predlogih »de lege ferenda« avtorica ugotavlja, da je njena analiza potrdila, da v Sloveniji kljub zavedanju vseh sprememb v zadnjem obdobju, še vedno nimamo zakonodaje, ki bi celovito uredila področje dolgotrajne oskrbe.

Avtorica ugotavlja, da je v Sloveniji nujno potrebna celovita ureditev področja dolgotrajne oskrbe, pri čemer je treba dosledno upoštevati tudi mednarodne dokumente in zahteve po enotni ureditvi, z namenom zagotavljanja pravne varnosti tako upravičencev, kakor tudi njihovih družinskih članov.

Zaključek povzema avtorica tudi iz Nemčije in sicer:

»Preventiva in rehabilitacija pred dolgotrajno oskrbo in domača oskrba pred institucionalno oskrbo«.

Z navedeno ugotovitvijo se seveda v celoti strinjamo.

Mitja Novak*

---

* Mitja Novak, doktor pravnih znanosti, direktor Inštituta za delo pri Pravni fakulteti v Ljubljani
mitja.novak@guest.arnes.si